

Педесетих година прошлог века, феминисткиња Бети Фридан писала је о „проблему без имена“ генерације америчких жена које су, само деценију након што су возиле бомбардере у другом светском рату и радиле најзахтевније послове уместо својих одсутних мужева, „затворене“ у своје идиличне домове и тривијални универзум беле технике и кућних послова под изговором да је спољни свет „сувише опасно место“ за њих, осуђене да се вечито досађују за своје добро и питају се да ли је то све што живот пружа.

Данас, као да је овај „проблем без имена“ опет ту, само што сада мучи неког другог – савремену генерацију деце. Можда су претходне генерације умеле саме да иду у школу, чувају млађу браћу и сестре и самостално се играју у парку или тумарају по комшилуку, али не и ова – њој је речено да је то исувише опасно. Паркови и улице су данас све више празни, док су деца безбедно ушукана испред телевизора и рачунара, или похађају неку од организованих и помно надзираних ваншколских активности. У сваком случају, увек су под будним оком одраслих, негде где не може нико да их украде, истуче или увреди. Да, можда се зато смртно досађују, пате од дебљине или депресије, али то је, ипак, све за њихово добро.

„Како то да је једна друга група људских бића, раније сматрана способном – деца – најједном проглашена неспособном да ишта више чини самостално?“ пита се њујоршка новинарка Ленор Шкенази. [1] Шкеназијева је постала позната широј јавности када је пре годину дана изазвала општу узбуну објавивши како свом деветогодишњем сину дозвољава да се сам вози њујоршким метроом. Од стране једних, проглашена је за најгору маму на свету, од других за гуруа новог покрета „free range“ родитељства, родитељства које покушава да врати деци неке од слобода које су она имала раније, а које су, под налетом родитељске и друштвене параноје, нагло изгубила.

Шкеназијева је ових дана објавила књигу „[Free range kids](#)“ (Слободно узгајана деца), у којој заступа тезу да су данашњи родитељи, опседнути контролисањем деце и ирационалним страховима, ускратили својој деци слободу и независност коју она заслужују.

Шкеназијева своје тврдње поткрепљује бројним статистикама које разобличују најраспрострањеније родитељске страхове и показују колико су они неоправдани, па чак и штетни по децу. Бојите се да дете пустите да само пешачи до школе јер вас сваки дан са насловница гледају жртве отмица или педофили-убице? Шансе да вам дете буде отето и убијено су 1: 1.500.000, али су зато шансе да настрада док га „из безбедносних разлога“ аутомобилом будете возили у школу четрдесет пута веће. Штавише, захваљујући строжијим прописима и унапређењу безбедности возила, и сама опасност од саобраћаја данас је далеко мања него што је била пре неколико деценија, у време када је било сасвим нормално да деца својим бициклима шпартају у кругу од неколико километара око своје куће. Све је мање деце којој је данас дозвољено да иду од врата до врата за "Ноћ вештица", а ипак, насупрот урбаним митовима, није забележен иједан случај икада да неко дете настрада од отрованих слаткиша добијених у комшилуку.

Дакле, мада људи већином сматрају да је свет данас далеко опасније место, он је заправо у многоме безбеднији него што је био у време када су деца расла без много надзора и са далеко већим слободама. Разлика је само у нашем доживљају света, који је, колико погрешан, толико и погубан по децу која одрастају данас.

Све док будемо живели опседнути страховима и размишљајући „шта ако“, деца ће остати заточеници наших несигурности, закључује Шкеназијева. „Свет је, углавном, безбедан. Људи су, већином, добри. Инсистирати на супротном значи живети у свету таблоидне телевизије. У свету где се најизопаченијим, најгорим и најмање честим догађајима поклања највише пажње. У свету најгорих могућих сценарија, а не у стварном свету у коме заиста живимо, а који је чињенично, статистички, и срећом по нас, једно од најбезбеднијих раздобља за децу у историји света.“

Чини се да Шкеназијева и њени истомишљеници нису причали сасвим у празно, и да покрет „free range“ родитељства све више узима маха. Осим скоро свакодневних наслова у медијима типа „дајте деци више слободе“, последњих година објављено је и на десетине књига о презаштићеној деци и параноидним родитељима, а као нова парадигма све гласније се хвале „слободно“, „споро“ и „опуштено“ родитељство. Наравно, од речи до дела дугачак је пут, а цена коју треба платити јесте душевни мир. Најзад, има ли „опуштенијег“ родитеља од оног који своје злато држи непрестано на оку, требало не требало. Јесте, можда то детету није ни потребно нити пријатно, али... шта ако?

Деца као сморене домаћице

Пише: Јована Папан
уторак, 02 јун 2009 16:43

[1] <http://www.nspm.rs/kulturna-politika/pod-staklenim-zvonom.html>